

1. Η ΑΠΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 17/11/2020 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 17/11/2020

Σελίδα: 39

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΝΕΙΡΟ

ΤΟΥ Π.Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗ

Η απουσία της Ένωσης από την Ανατολική Μεσόγειο

Ανεξάρτητα από το πώς θα διαμορφωθεί η νέα σχέση μεταξύ Ευρώπης και ΗΠΑ ιδιαίτερα στον τομέα της ασφάλειας με τη διακυβέρνηση Μπάιντεν, η Ευρωπαϊκή Ένωση φέρεται αποφασισμένη να ενισχύσει τη «στρατηγική της αυτονομία», κάτι που σημαίνει αυτονομία και από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Αλλά αυτονομία με την Ένωση στρατηγικά απύουσα από την άμεση περιφέρειά της και ιδιαίτερα την Ανατολική Μεσόγειο δεν νοείται. Απύουσα ενώ διαπιστώνει ότι στην Ανατολική Μεσόγειο υπάρχει ένα επικίνδυνο «κενό ασφαλείας» και υφέρπει η απειλή της γενικευμένης ανάφλεξης. Το ίδιο διαπιστώνουν σχεδόν όλα τα κράτη-μέλη της. Η Γαλλία (πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν) επισημαίνει σχεδόν καθημερινά ότι απειλείται η ευρωπαϊκή κυριαρχία στην Ανατολική Μεσόγειο με την προσπάθεια χωρών όπως η Τουρκία να κυριαρχήσουν στην περιοχή αξιοποιώντας το κενό ασφαλείας. Και αυτό δεν θα πρέπει η Ένωση να το επιτρέψει. Το κενό ασφαλείας έχει βέβαια προκύψει για πολλούς λόγους, ένας από τους οποίους – και ίσως ο σημαντικότερος – είναι και η απόσυρση των Ηνωμένων Πολιτειών (ΗΠΑ) από την περιοχή (απόσυρση που θα συνεχισθεί και με τη διοίκηση Μπάιντεν). Αλλά παρά την καθολική σχεδόν αυτή διαπίστωση, είναι εντυπωσιακό ότι η Ένωση δεν κάνει τίποτα απολύτως για να καλύψει το κενό αυτό πέρα από τις ρητορικές τοποθετήσεις. Αξιοπεριεργό είναι επίσης ότι και η Ελλάδα δεν φαίνεται ότι έχει ζητήσει κάποια συγκεκριμένη δράση της Ένωσης προς την κατεύθυνση αυτή. Έτσι μόνο η Γαλλία δραστηριοποιείται μονομερώς στην περιοχή (όχι με τον πλέον επιτυχή τρόπο πάντοτε). Αλλά έτσι δεν δημιουργούνται συνθήκες εμπεδωμένης σταθερότητας και δεν καλύπτεται κανένα κενό ασφαλείας. Μάλλον το αντίθετο.

Το κρίσιμο ωστόσο ερώτημα είναι βέβαια τι ακριβώς θα μπορούσε να κάνει η Ένωση; Η απάντηση βρίσκεται στην αξιοποίηση της Συνθήκης και στα όσα σχετικά προβλέπει. Ειδικότερα, η Ένωση μπορεί πρώτα απ' όλα να συγκροτήσει μια στρατιωτική αποστολή (military Mission) για την πρόληψη συγκρούσεων στην Ανατολική Μεσόγειο και τη σταθεροποίηση της περιοχής. Η Συνθήκη της Λισαβόνας (στο άρθρο 42,1) προβλέπει ότι «η Ένωση προκειμένου να διασφαλίσει τη διατήρηση της ειρήνης και την πρόληψη συγκρούσεων (Peace - keeping, conflict prevention) χρησιμοποιεί στρατιωτικά και μη στρατιωτικά μέσα σε αποστολές (missions) εκτός της Ένωσης». Μέχρι σήμερα έχει εγκαθιδρύσει συνολικά 36 αποστολές από τις οποίες 17 είναι σε ενεργό δράση (11 πολιτικές και 6 στρατιωτικές) σ' όλα τα μήκη και πλάτη της υδρογείου. Οι αποστολές: (α) εγκαθιδρύονται με ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου μετά από πρόταση του Υπατού Εκπροσώπου για την Εξωτερική Πολιτική κατόπιν αιτήματος της ενδιαφερόμενης χώρας, (β) στις αποστολές μπορούν να συμμετάσχουν τρίτες χώρες μη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (όπως λ.χ. Αίγυπτος, Ισραήλ, ή και η Τουρκία εάν αποδεχτεί ορισμένες προϋποθέσεις).

Είναι απορίας άξιο το πώς και το γιατί η Ένωση δεν έχει προχωρήσει ακόμη στη συγκρότηση μιας τέτοιας αποστολής. Η αποστολή «Ειρήνη» στη Μεσόγειο έχει ως γνωστόν διαφορετική και περιορισμένη εμβέλεια – να επιτηρήσει την εφαρμογή του embargo αποστολής όπλων στη σπαρασσόμενη από τον εμφύλιο πόλεμο Λιβύη, κάτι που δεν κάνει και με ιδιαίτερη αποτελεσματικότητα. Αλλά είναι οξύμωρο η Ένωση να είναι – σε μικρή ή μεγάλη έκταση – πανταχού παρούσα και να απουσιάζει τόσο επιδεικτικά από τον άμεσο περίγυρό της, την Ανατολική Μεσόγειο όπου διακυβεύονται η σταθερότητα, η ειρήνη και η ασφάλειά της.

Ο Π.Κ. Ιωακειμίδης είναι ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, πρώην προεβευτής - σύμβουλος του υπουργείου Εξωτερικών, μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής στο Ελληνικό Ιδρυμα Ευρωπαϊκούς και Εξωτερικούς Πολιτικούς (ΕΙΑΜΕΠ)